

Utlåtande 2011:151 RV (Dnr 327-1512/2011)

Deltagande i nationella kvalitetsregister, Senior Alert och Svenska Palliativregistret
Förslag från äldrenämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Stadens vård- och omsorgsboenden, servicehus och dagverksamheter för äldre, oavsett regi, ska delta i de nationella kvalitetsregistren Senior Alert och Svenska Palliativregistret.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Regeringen har avsatt särskilda medel med avsikt att premiera de kommuner och landsting som genom långsiktigt och systematiskt förbättringsarbete kvalitetssäkrar äldreomsorgen. Ett av de särskilt prioriterade områdena är att samtliga vårdgivare ska delta och registreras i de nationella kvalitetsregistren Senior Alert och Svenska Palliativregistret. Genom att delta skapas förutsättningar för att ett systematiskt förebyggande arbete främjas avseende personalens arbetssätt.

I Senior Alert registreras antalet fallskador, trycksår och undernäring. Under hösten 2011 kommer Senior Alert även inkludera vårdrelaterade infektioner och munhälsa. I Svenska Palliativregistret registreras vården under den sista veckan i en persons liv samt omhändertagande av närstående under denna tid. Den enhet som sist vårdade patienten registrerar efter dödsfallet bl.a. förekomsten av informerande samtal, möjlighet att välja vårdform den sista tiden,

skattning av smärta och andra symtom, ensamhet i dödsögonblicket och efterlevandesamtal. Syftet är att identifiera eventuella brister i vården i livets slutskede. Däremot är integritetsskyddet och rätten till privatliv någonting som måste värderas högt. Det måste vara upp till den enskilde patienten eller vid speciella situationer dennes anhöriga att avgöra om dessa personliga uppgifter ska finnas i ett register eller inte. Därför bör en modell för inhämtande av samtycke för denna typ av register utarbetas.

Beredning

Ärendet har initierats av äldrenämnden och remitterats till stadsledningskontoret, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd samt Älvsjö stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret stödjer äldrenämndens uppfattning om att ett deltagande i Senior Alert och Svenska Palliativregistret ger underlag för verksamhetsutveckling och är ett strukturerat förebyggande arbetssätt som ökar möjligheten för den enskilde att erhålla god livskvalitet genom hela livet.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd instämmer med äldrenämnden om fördelarna med att delta i de nationella kvalitetsregistren Senior Alert och Svenska Palliativregistret.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig bakom äldrenämndens förslag om att delta i nationella kvalitetsregister.

Älvsjö stadsdelsnämnd ser positivt på ett deltagande i Senior Alert och Svenska Palliativregistret.

Mina synpunkter

Det är viktigt att vi har ett välfungerande system för att kunna mäta och utvärdera äldreomsorgens kvalitet. Genom att samtliga vårdgivare, såväl privata som kommunala, deltar och registreras i de nationella kvalitetsregistren kan vi ytterligare öka kvaliteten inom äldreomsorgen. För att möjliggöra att samtliga verksamheter deltar bör inga extra kostnader utgå. Äldrenämnden ska informera och utbilda de verksamheter som berörs och har behov.

Ett nationellt kvalitetsregister ger oss möjligheten att utveckla äldreomsorgen så att den i högre utsträckning fokuserar på den äldres behov och önskemål. I förlängningen ska kvalitetsregistret utvecklas för att även bedöma de mjuka värdena som är en väldigt viktig aspekt inom äldreomsorgen. Det kan handla om medarbetarnas informella kompetens och hur det specifika kunnandet

det i mötet med den äldre ser ut, ett kunnande som baseras på empati och genuint intresse av att arbeta med vård- och omsorg av äldre.

Bilagor

1. Bättre liv för sjuka äldre – Kvalitetsregister
2. Bättre liv för sjuka äldre - Satsningen fortsätter 2011

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Stadens vård- och omsorgsboenden, servicehus och dagverksamheter för äldre, oavsett regi, ska delta i de nationella kvalitetsregistren Senior Alert och Svenska Palliativregistret.

Stockholm den 26 oktober 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Joakim Larsson

Ylva Tengblad

Särskilt uttalande gjordes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) enligt följande.

Genom att delta i kvalitetsregistren skapas förutsättningar för ett främjande av systematiskt förebyggande arbete. Andra åtgärder för detta ändamål vore att sänka åldersgränsen för så kallade fixartjänster från 75 till 67 år. Äldre bör också ges friheten att inom vissa ramar omdisponera beviljad hemtjänsttid.

ÄRENDET

Regeringen har avsatt särskilda medel med avsikt att premiera de kommuner och landsting som genom långsiktigt och systematiskt förbättringsarbete kvalitetssäkrar äldreomsorgen. Ett av de särskilt prioriterade områdena är att samtliga vårdgivare ska delta och registrera i de nationella kvalitetsregistren, Senior Alert och Svenska Palliativregistret. Genom att delta skapas förutsättningar för att ett systematiskt förebyggande arbete främjas avseende personalens arbetsätt.

I Senior Alert registreras antalet fallskador, trycksår och undernäring. Under hösten 2011 kommer Senior Alert även inkludera vårdrelaterade infektioner och munhälsa. I Svenska Palliativregistret registreras vården under den sista veckan i en persons liv samt omhändertagande av närstående under denna tid. Den enhet som sist vårdade patienten registrerar efter dödsfallet bl.a. förekomsten av informerande samtal, möjlighet att välja vårdform den sista tiden, skattning av smärta och andra symtom, ensamhet i dödsögonblicket och efterlevandesamtal. Syftet är att identifiera eventuella brister i vården i livets slutskede.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2011 i enlighet med förvaltningens förslag.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Regeringen har avsatt medel med avsikt att premiera de kommuner och landsting där samtliga vårdgivare deltar och rapporterar i de nationella kvalitetsregistren, Senior Alert och Svenska Palliativregistret. Intentionen är att ett deltagande i dessa register främjar till ett långsiktigt och systematiskt förebyggande arbete och ökar därmed den enskildes livskvalitet.

Senior Alert och Svenska Palliativregistret tillhandahåller flera av de resultat och indikatorer som efterfrågas av myndigheter, stadsdelsnämnder och staden centralt. För ett optimalt underlag för verksamhetsutveckling och för att säkerställa ett fullgott uppföljningsunderlag för stadsdelsnämnderna och staden är det av största vikt att samtliga berörda verksamheter deltar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utrednings- och analysavdelningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) och äldrenämndens handikappråd (HKR) har tagit del av ärendet

den 7 juni 2011. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet på förvaltningsgruppen den 8 juni 2011.

Bakgrund

Regeringen har avsatt särskilda medel med avsikt att premiera de kommuner och landsting som genom långsiktigt och systematiskt förbättringsarbete kvalitetssäkrar äldreomsorgen. Ett av de särskilt prioriterade områden är att samtliga vårdgivare ska delta och registrera i de nationella kvalitetsregistren, Senior Alert och Svenska Palliativregistret. Syftet är att ett deltagande i dessa kvalitetsregister ska främja personalens arbetssätt till ett systematiskt förebyggande arbete. En nationell och gemensam databas skapar förutsättningar för att inom dessa områden utvärdera en vårdtagares vårdepisod samt att följa olika enheters arbete med att förebygga skador och behandla vårdtagare.

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har i uppdrag att samordna dessa resultatbaserade statsbidrag. Prestationsersättning utbetalas till kommuner och landsting som uppnår ställda krav.

Socialstyrelsen har aviserat att de kommer att inhämta uppgifter till Öppna Jämförelser via de nationella kvalitetsregistren från och med 2012.

Nationella kvalitetsregister

Senior Alert

Senior Alert är ett nationellt kvalitetsregister för vård och omsorg där antalet fallskador, trycksår och undernäring registreras. Att använda Senior Alert innebär ett systematiskt kvalitetsarbete för att arbeta förebyggande inom områden som kan drabba äldre. Programmet är uppbyggt så att inrapporterade uppgifter alltid föregås av en standardiserad riskbedömning, analys av orsak och förebyggande åtgärder för personer med risk samt uppföljning av resultat. Därmed kommer patientperspektivet i fokus och patientsäkerheten förbättras. Rapportering i Senior Alert ska göras av alla personer över 65 år i samband med inskrivning/ankomst till ett sjukhus, särskilt boende m.m. samt vid behov. De bedömningsinstrument som används i Senior Alert är vedertagna och väl kända inom äldreomsorgen.

Under hösten 2011 kommer Senior Alert även inkludera vårdrelaterade infektioner och munhälsa. Ett annat område som diskuteras är inkontinens.

Kostnad

För att delta i Senior Alert har kostnaden tidigare varit 50 000kr/kommun och år. För 2011 är deltagandet kostnadsfritt. Eventuell framtida kostnad är för nuvarande oklart.

Prestationsersättning:

Under 2011 fördelas 50 miljoner kronor av SKL per utförd riskbedömning i Senior Alert, under förutsättning att samtliga relevanta verksamheter hos en huvudman har påbörjat rapportering i registret.

Svenska Palliativregister

I Svenska Palliativregistret registreras vården under den sista veckan i en persons liv samt omhändertagandet av närstående under denna tid. Den enhet som sist vårdade patienten registrerar efter dödsfallet bl.a. förekomsten av informerande samtal, möjlighet att välja vårdform den sista tiden, skattning av smärta och andra symptom, ensamhet i dödsögonblicket och efterlevandessamtal.

Syftet med rapporteringen är att identifiera eventuella brister som finns i vården i livets slutskede. För att öka förutsättningarna för ett effektivt förbättringsarbete krävs en inrapportering av samtliga dödsfall. Enskilda enheter kan följa sina egna registreringar, online, kvartalsvis över tid och via olika urval (t.ex. kön, ålder, diagnos) för analys.

Kostnad

Svenska Palliativregistret är kostnadsfritt.

Prestationsersättning:

Under 2011 fördelas 40 miljoner kronor till de kommuner och landsting som registrerar 50 procent eller fler av dödsfallen i Svenska Palliativregistret. Ytterligare 10 miljoner kronor fördelas till de kommuner och landsting som registrerar 70 procent eller fler. Mätningarna görs utifrån andelen registreringar per kommun i förhållande till antalet dödsfall i kommunen. För att nå målet måste samtliga berörda enheter i såväl kommun och landsting som i enskild regi rapportera i kvalitetsregistret.

Äldreförvaltningens synpunkter och förslag

Vård i livets slutskede samt att genomföra riskbedömningar med åtgärdsplan och uppföljning är hälso- och sjukvårdsuppgifter och därmed ett sjuksköterskeansvar. Själva inrapporteringen i kvalitetsregistren kan däremot vara tilldelad annan personal.

Kontaktpersoner med fördjupade kunskaper om registren ska finnas inom verksamheterna för hjälp och stöd till övrig personal.

Förutom de direkta fördelar som verksamheten erhåller genom de nationella kvalitetsregistren kan myndigheter t.ex. Socialstyrelsen erhålla uppgifter direkt från registren. Idag inhämtas uppgifter genom återkommande förfrågningar hos enheter och kommuner. Även stadsdelsnämnderna och staden centralt får statistik och underlag för bl.a. utvärdering och analys av resultat men också för jämförelser kommun/stadsdelar emellan.

Ett deltagande i registren innebär att Kommunfullmäktiges tidigare beslut 2008-05-13 om årlig uppföljning av hälso- och sjukvård inom vård- och omsorgsboenden huvudsakligen kan ske genom de uppgifter som ingår i Senior Alert, då dessa i stort överensstämmer med äldreförvaltningens framtagna kvalitetsindikatorer.

Resultatet av inrapporterat underlag kan med fördel användas i den årliga patient-säkerhetsberättelsen som respektive verksamhet är skyldig att upprätta enligt Patient-säkerhetslagen.

Äldreförvaltningen har tidigare inte arbetat aktivt för att pådriva deltagandet i de nationella kvalitetsregistren då inloggningen till de båda webbaserade registren inte varit säkerställda. Inom Stadsledningskontorets IT avdelning pågår ett arbete med att säkerställa inloggningen med utgångspunkt att befintliga inloggningskort ska kunna användas. Arbetet beräknas vara klart under hösten.

För att undvika dubbelarbete, avseende dokumentation av hälso- och sjukvårdsuppgifter, har IT avdelningen skapat en så kallad snabbänk mellan dokumentationssystemet Vodok och kvalitetsregistret Senior Alert.

Äldreförvaltningen ser positivt på ett deltagande i Senior Alert och Svenska Palliativregistret. Ett deltagande ger underlag för verksamhetsutveckling och ett strukturerat

förebyggande arbetssätt, som ökar möjligheten för den enskilde att erhålla god livskvalitet genom hela livet.

För att säkerställa att resultaten ger en korrekt bild av äldreomsorgen och dess utveckling anser äldreförvaltningen att samtliga berörda verksamheter i staden, oavsett regi, ska delta i kvalitetsregistren Senior Alert och Svenska Palliativregistret.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd samt Älvsjö stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 september 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret stödjer äldrenämndens uppfattning om ett deltagande i Senior Alert och Svenska Palliativregistret. I övrigt föreslår stadsledningskontoret att äldrenämnden får i uppdrag att informera och eventuellt vid behov utbilda de verksamheter som berörs i hur registreringen ska genomföras. Inga extra kostnader ska finnas för att kunna registrera i dessa system. Förslaget behöver beaktas i framtida upphandlingar.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2011 i enlighet med förvaltningens förslag.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 augusti 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Rinkeby- Kista stadsdelsförvaltning instämmer med äldreförvaltningen om fördelarna med deltagande i de nationella kvalitetsregistren Senior Alert och Sveriges Palliativa register. Förvaltningen vill understryka att deltagandet underlättar genomförandet av ett strategiskt och väl underbyggt förbättringsarbete inom äldreomsorgen genom den statistik som kommer att finnas tillgänglig i kvalitetsregistren. Uppgifterna i registren kan utgöra underlag för utvecklingsarbete i såväl hela kommunens verksamhet som enskilda enheters. Kvalitetsregistren öppnar också upp för jämförelser mellan kommuner och mellan enheter. Där kan även framgångsrikt utvecklingsarbete upptäckas som gör det möjligt att ”lära av varandra”.

I kvalitetsregistren ska ett antal väl definierade händelser inrapporteras. Det kan konstateras att dessa uteslutande rör den fysiska delen av vården. Förvaltningen vill

framhålla möjligheten att ytterligare utveckla kvalitetsregistret, särskilt i Senior Alert, med bedömningsinstrument som tar ”mätt” på de mjuka värdena inom äldreomsorgen. Det område som förvaltningen framförallt vill lyfta fram är personalens informella kompetens. Hur det specifika kunnandet i mötet med den äldre ser ut, ett kunnande som baseras på empati och ett genuint intresse av att arbeta med vård- och omsorg av äldre.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2011 i enlighet med förvaltningens förslag.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 juli 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till remissen och tycker att det är bra om samtliga vård- och omsorgsboenden, servicehus och dagverksamheter för äldre inom Stockholms stad, oavsett vem som driver verksamheten, deltar i senior Alert och Svenska Palliativregistret.

Systemen kommer att bidra till en ökad kvalitet genom att de främjar systematiskt förebyggande arbete. Systemet ska också kunna ta fram statistik som ska användas för utvärdering av vårdtagarens värdeepisod samt följa enhetens arbete med att förebygga skador och behandling.

Den statistik som samlas från systemen kommer från 2012 läggas ut som fakta på Öppna Jämförelser. Socialstyrelsen kommer också att kunna använda registren att hämta fakta ifrån alla registrerade verksamheter och slipper då göra regelbundna förfrågningar till varje enhet. Stockholms stad kommer att kunna använda övergripande statistik från registret. Detta kommer att öka möjligheten att säkerställa kvaliteten i äldreomsorgen och göra det möjligt att göra jämförelser mellan enheter inom staden och ute i landet.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2011 i enlighet med förvaltningens förslag.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 juli 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på ett deltagande i Senior Alert och Svenska Palliativregistret. Ett deltagande ger underlag för verksamhetsutveckling och kan öka möjlighe-

ten för enheterna att utveckla och förbättra vården och omsorgen om den enskilde. Förutom att information kan inhämtas om och analys göras av den egna verksamheten, finns det möjlighet att göra jämförelser med andra stadsdelar och kommuner.

Förvaltningen vill dock framhålla vikten av att ett deltagande så långt som möjligt inte ska medföra betydande merarbete för enheterna och att dubbelarbete elimineras så långt det är möjligt. Detta bör i enlighet med Äldreförvaltningens förslag innebära att tillämpliga IT-lösningar som underlättar arbetet tas fram och införs. Vidare är det angeläget att stadens kvalitetsindikatorer som sammanfaller med de i kvalitetsregistren, vid stadens centrala uppföljningar inhämtas direkt från kvalitetsregistren.